

Mga Pilas sa Panit nga may Nanà

Iba-iba nga klase ng impeksyon sa panit ang nagakahinangyan ning pareho nga pagbuyong. Ang isa hay ang klase nga permi nakikita sa “*scabies*.” Ini nga impeksyon sa panit hay madamò ang imo makikità nga mga tubig-tubig o daw buyà sa panit nga punò ning nanà.

*

Ang isa pa nga klase hay ang “*impetigo*.” Ini hay makikilaya paagi sa mga pilas nga may “*crusty sores*” sa pisngi, patiyog sa bàbà kag sa ilong.

Ang isa pa nga klase hay nagiging dahilan ng mababaw nga mga “*ulcers*” sa panit, sa braso kag batis. Ini hay permi nga nagatunà sa mga kagat ng insekto o maintik lang nga mga pilas.

Bisan ano nga mga pilas nga igwa ning nanà hay kahinangyan gid nga buyongon. Hugasan ang panit sa aga kag sa gab-i. Ang habon kag mainit-init nga tubi hay pareho na da ning buyong para sa panit. Hibuan ning “*gentian violet*” ang mga pilas pagkatapos hugas.

Kung kadamo ang mga “*sores*” o kung kadagko na, o kung matulin ang paglapad, ang *penicillin* hay dapat tumaron ning upat ka besis kada adlaw sa suyod nang tuyo hasta lima ka adlaw. Ang tualya nga nahuom sa mayaba-ab nga tubi hay dapat ibutang sa mga “*sores*” sa suyod nang dyis hasta kinsi ka minutos, tuyo o upat ka besis kada adlaw.

Ang mga impeksyon sa panit hay puydi maging grabe. Kung igwa na ning hubag o mapuya nga mga linya sa panit, o kung igwa na ning lugay sa liog, ilok kag isay sa hità, ang

*

pasyinte hay dapat na madaya sa duktor o “*health worker*.”

Ang tanan nga mga impeksyon sa panit hay nakakatapon. Ngani dapat ang tualya kag barò nga ginagamit ng tawo nga may impiksiyon hay labhan maayo kag buyaron sa silakan bag-o gamiton ng iba.

Para makalikaw sa mga “*sores*” nga may nanà, paligusan ang mga ungar kada adlaw kag ilikaw sinda sa mga surot nga nagapangagat kag sa mga langaw. Ayaw magpaubaya ang ungar nga may impeksyon sa panit sa iba nga ungar. Buyongon nga daan kung may impeksyon.

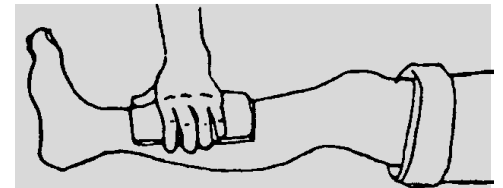
Translated from *Home Health Guide*, 1993, Stephen and Karen Lynip, SIL Philippines. * Illustrations from *Where There Is No Doctor*, David Werner.

PILAS

Ang Pagpaampat sa Nagadinugò nga Pilas

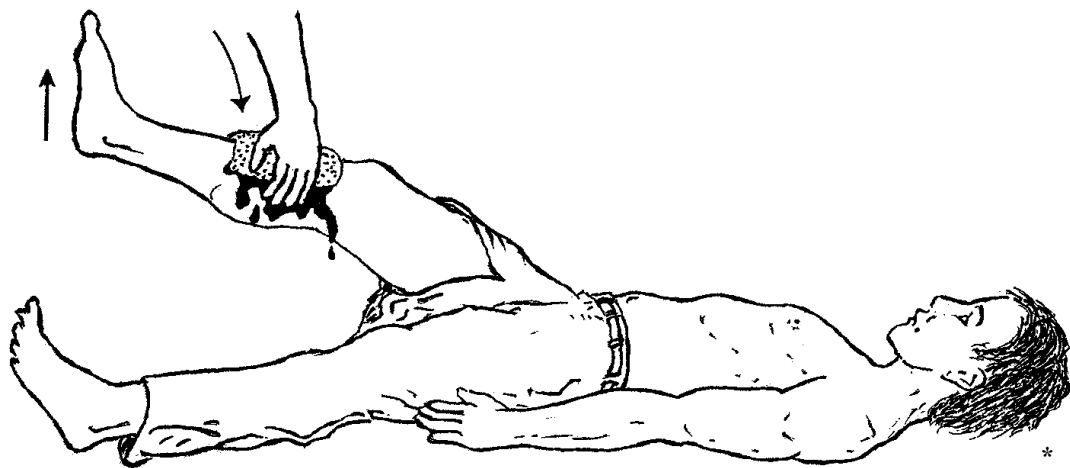
Ang pinakaimportante nga dapat humanon kung may tawo nga nagadinugò ang pilas hay paampaton nga daan ang pagdinugò.

1. Magpilò ning pila ka besis nga noog.

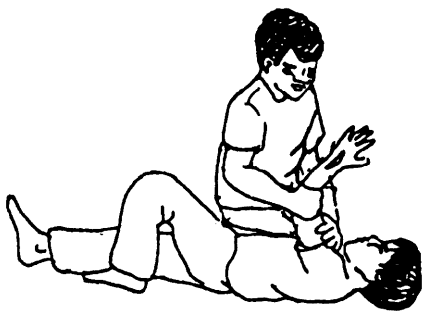
2. Ibutang ang pinilò nga noog sa pilas para maampat ang pagdinugò. Kung wayà ning noog nga puydi ibutang, gamiton ang limpyo nga kamot.

3. Kung ang tawo nga may pilas hay nagabatyag nga daw mabuy-an ning animo, pahigdaon siya, itaas ang iya siki (bukon ang uyo) ning tiyad ini:

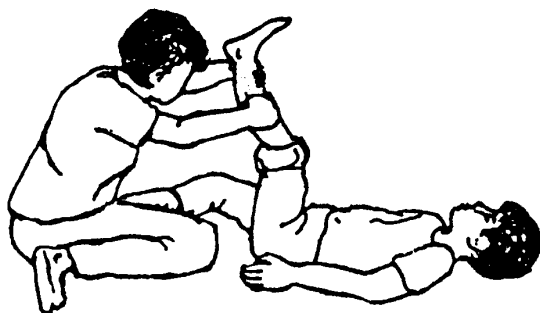
4. Buligan ang pasyinte nga itaas sa may uyo ang parte ng lawas nga may pilas.

Kung ang kamot ang apiktado taason ning tiyad ini:

5. Kung ang noog nga ginagamit hay basà na ning dugò, tumbawan ini ning isa pa nga noog nga pinilò-pilò da. Indì buy-on adtong una nga noog. Imantini ang pag-ipit sa suyod nang dyis hasta baynti minutos. Dahan-dahan nga buhian

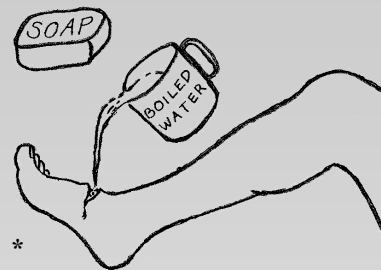
Kung ang siki taason da ning tiyad ini:

para tan-awon kung sigi-sigi gihapon ang pagdinugò.
6. Kung ang may pilas nga tawo hay may animo, painumon siya ning duha o tuyo ka tasa nga tubì. Dugangan ning isa ka pudyot nga asin ang kada tasa.

Limpyuhan ang Pilas

1. Isa ka oras pagkatapos nga maampat ang pagdinugò, hugasan ang palibot ng pilas ning habon kag nilàgà nga tubì.

2. Bùbùan ang pilas ning indì magkuyang sa isa ka litro nga malamig kag limpyo nga tubì para mapaluwas tanan nga buling.

3. Buy-on ang nabilin nga mga buling. Gamiton ang maduyot nga parti ng limpyo kag maisot nga sipoy o limpyo nga noog para diri.

Ang Hubag nga may Nanà kag Naimpeksyon nga mga Pilas

Ang hubag hay isa nga impeksyon nga naga-nanà sa idayom ng panit. Ang hubag hay masakit, kag ang panit patiyog hay nagapamuya kag mainit. Puydi ini nga maging dahilan ng sagnat kag isay.

Para mabuyong, dapat butangan ning noog nga binasà ning mayaba-ab nga tubì ang hubag, ning pila ka besis kada adlaw.

Pabay-an lang nga magbuswang ang hubag. Pag nagbuswang na, sige-sigehon lang ang pagbutang ning noog nga binasà sa mayaba-ab nga tubì. Pabay-an lang nga magluwas ang nanà.

Ayaw gid magpislita ang hubag kay basi kung ang impeksyon hay magkayat sa iba nga parti ng lawas.

Kung igwa na ning isay o sagnat tungod sa hubag, day-a na ang pasyinte sa *health worker*. Nagakahinangyan na siya ning pinakamaayo nga buyong.